

SKÓLANÁMSKRÁ ÁLFTABORGAR

Julie Coadou hannaði merki Álftaborgar.

Hugmyndin á bak við merkið er að hönd kennarans verndar, umvefur og leiðbeinir hönd barnsins. Hendurnar eru opnar, glaðar og tilbúnar að takast á við áskoranir lífsins. Litríkir hringir flæða í kring og eru þeir tólf eins og dygðir leikskólans.

Við nánari athugun má sjá að hendurnar mynda stofn á tré og hringirnir laufkrónu og má líkja þessu við lífsins tré. Hringirnir eru jafnframt tólf eins og mánuðir ársins.

Margt er hægt að lesa úr merki Álftaborgar og er það skemmtilegast því þá blómstrar skapandi hugsun.

Efnisyfirlit

Um leikskólann Álftaborg.....	5
Hlutverk leikskóla.....	6
Leikskólaperlan.....	7
Grunnþættir menntunar.....	8
Barnasáttmáli Sameinuðu þjóðanna.....	9
Ljóð eftir börnin.....	10
Hugmyndafræðilegar áherslur Álftaborgar.....	12
Leikur, nám og námsumhverfi.....	14
Kennarinn.....	15
Samþætt og skapandi leikskólastarf.....	16
Raddir barna.....	17
Læsi og samskipti.....	18
Heilbrigði og vellíðan.....	19
Sjálfbærni og vísindi.....	20
Sköpun og menning.....	21
Leiðir í starfinu.....	22
Lífsleikni.....	23
Fjölmennig.....	24
Bókaormurinn.....	25
Mat á námi og velferð barna.....	26
Sérkennsla.....	27
Fjölskyldan og leikskólinn.....	28
Tengsl skólastiga.....	30
Samstarfsaðilar.....	31
Mat á leikskólastarfi.....	32
Lokaorð.....	33

Álftaborgarbragur

Við erum í Álftaborg.
Við erum í Álftaborg.
Hér er leikur og gleði en engin sorg,
því við erum - í **Álftaborg**.

Álftaborg er leikskólinn okkar,
Við erum jafn ólík og mislitir sokkar.
Við leikum öll saman, lærum og litum,
að hjálpast að er best, það við vitum.

Við erum í Álftaborg.
Við erum í Álftaborg.
Hér er leikur og gleði en engin sorg,
því við erum - í **Álftaborg**.

Öllum líður vel á deildinni sinni,
við lærum á lífið jafnt úti sem inni.
Við hlustum á sögur um álfa og tröll,
svo syngjum við lifandi skelfing býsni öll.

Við erum í Álftaborg.
Við erum í Álftaborg.
hér er leikur og gleði en engin sorg,
því við erum í - **Álftaborg**.

Lag og texti eftir Hjört Sólrúnarson

Um leikskólann Álftaborg

Leikskólinn Álftaborg byggir á gömlum grunni þar sem hann hefur verið starfsræktur síðan **12. janúar 1968** og telst því til elstu leikskóla í Reykjavík. Húsið var byggt af Reykjavíkurborg samkvæmt teikningu Þórs Sandholts, en reksturinn var upphaflega í höndum **Barnavináfélagsins Sumargjafar**. Á þeim tíma var leikskólanum lokað í hádeginu og foreldrar gátu valið um vistun fyrir börn sín annað hvort fyrir eða eftir hádegi.

Árið 1989 var byggt framan við húsið eftir teikningu Jóns Björnssonar arkitekts. Í viðbyggingunni var eldhús, skrifstofa leikskólastjóra, undirbúningsherbergi, kaffistofa kennara og íþróttasalur. Í kjölfarið rýmkaðist vistunartíminn og foreldrum stóð til boða að kaupa léttan hádegisverð fyrir börnin. Börnin gátu þá verið til kl.13.00 og ákveðinn fjöldi til kl.14.00. Árið 1998 voru gerðar frekari breytingar á rými leikskólans og fjölgaði þá börnum og vistunartími lengdist.

Árið 2007 **urðu þáttaskil í sögu** Álftaborgar þegar starfsemin flutti í **nýtt húsnæði** sem byggt var að hluta til á lóð gömlu Álftaborgar og gæsluvallar sem hafði verið aflagður nokkrum árum áður. Nýja húsið teiknaði arkitektastofan Arkþing og SS verktakar sáu um byggingaframkvæmdir. Landmót hannaði garðinn. Húsið var formlega tekið í notkun **13. nóvember 2007**.

Í Álftaborg dvelja 88 börn sem skiptast á **fjórar deildir**. Deildirnar heita: **Lækjarhvammur, Merkisteinn, Hlíðarhvammur** og **Seljaland**. Það eru nöfn á **gömlum bæjum** sem stóðu í grennd við leikskólann.

Rekstur og stjórn Álftaborgar fellur undir **skóla- og frístundasvið Reykjavíkurborgar** (SFS). Sviðið starfar samkvæmt lögum um leikskóla nr. 90/2008 ásamt reglugerðum er varða þau lög og samþykktum borgarráðs um sviðið. Lögð er áhersla á sjálfstæði hvers leikskóla til að móta sína uppeldisstefnu í samráði við foreldra, börn og kennara. Leiðarljós sviðsins er: **„Að börnum og ungmennum í borginni líði vel, þeim fari stöðugt fram og öðlist uppeldi og menntun fyrir líf og starf.“**

Ný aðalnámskrá fyrir leik-, grunn- og framhaldsskóla var gefin út af Mennta- og menningamálaráðuneytinu í maí 2011. **Hluti aðalnámskrár er sameiginlegur** fyrir öll þrjú skólastigin og er þar fjallað um hlutverk aðalnámskrár, almenna menntun og mat og eftirlit. Í kaflanum um almenna menntun eru meðal annars teknir **fyrir sex grunnþættir sem eiga að mynda kjarna menntastefnunnar** fyrir öll skólastigin, þeir eru: læsi, sjálfbærni, lýðræði og mannréttindi, jafnrétti, heilbrigði og velferð og sköpun. Hvert skólastig er síðan **með sér hluta** þar sem nánar er farið í inntak og viðfangsefni skólastarfsins í samræmi við aldur og þroska barna.

Út frá lögum og reglugerðum um leikskóla, aðalnámskrá og stefnumótandi samþykktum skóla- og frístundasviðs ber hverjum leikskóla **að móta sína skólanámskrá**. Í skólanámskránni á að koma fram nánar hvernig uppeldis- og menntastarf er unnið, samskipti við börn, kennara, foreldra og samfélagið. Einnig á að fjalla um mat á leikskólastarfinu, því tryggja á að réttindi barna séu virt samkvæmt lögum um leikskóla.

Skólanámskrá Álftaborgar er unnin undir forystu leikskólastjóra. Hún byggir á því starfi sem hefur verið í stöðugri þróun, vinnufundum kennara og barna og samstarfi við foreldra og nærumhverfið.

Hlutverk leikskóla

Leikskólinn er **fyrsta skólastigið** og því **upphaf formlegrar menntunar**. Leikskólaaldurinn er **mikilvægur tími náms og þroska**, þess vegna á að leggja alúð við að veita börnum **holtt og hvetjandi uppeldisumhverfi** og stuðla að **öryggi þeirra og vellíðan**.

Leikskólinn Álftaborg starfar samkvæmt lögum um leikskóla nr. 90/2008 og er þar m.a. **lögð áhersla á að nám barna fari fram í leik og skapandi starfi** og að þau njóti fjölbreyttra uppeldiskosta.

„Meginmarkmið uppeldis og kennslu í leikskóla eru að:

- a. fylgjast með og efla alhliða þroska barna í náinni samvinnu við foreldra,*
- b. veita skipulega málörvun og stuðla að eðlilegri færni í íslensku,*
- c. hlúa að börnum andlega, vitsmunalega og líkamlega í samræmi við þarfir hvers og eins svo að börnin fái notið bernsku sinnar,*
- d. stuðla að víðsýni barna og efla siðferðisvitund þeirra,*
- e. leggja grundvöll að því að börnin verði sjálfstæðir, virkir og ábyrgir þátttakendur í lýðræðisþjóðfélagi sem er í örri og sífelltri þróun,*
- f. rækta hæfileika barna til tjáningar og sköpunar í þeim tilgangi m.a. að styrkja sjálfsmynd þeirra, heilbrigðisvitund, öryggi og hæfni til mannlegra samskipta.”*

Úr aðalnámskrá leikskóla 2011

Leikskólinn er fyrir öll börn óháð andlegu og líkamlegu atgervi, menningu og trú. Í leikskólastarfi fléttast saman **menntun, uppeldi og umönnun** í eina heild þar sem hverju barni er sýnd **virðing og umhyggja**. Áhersla er á það að börnin séu **fullgildir þátttakendur** í samfélagi leikskólans.

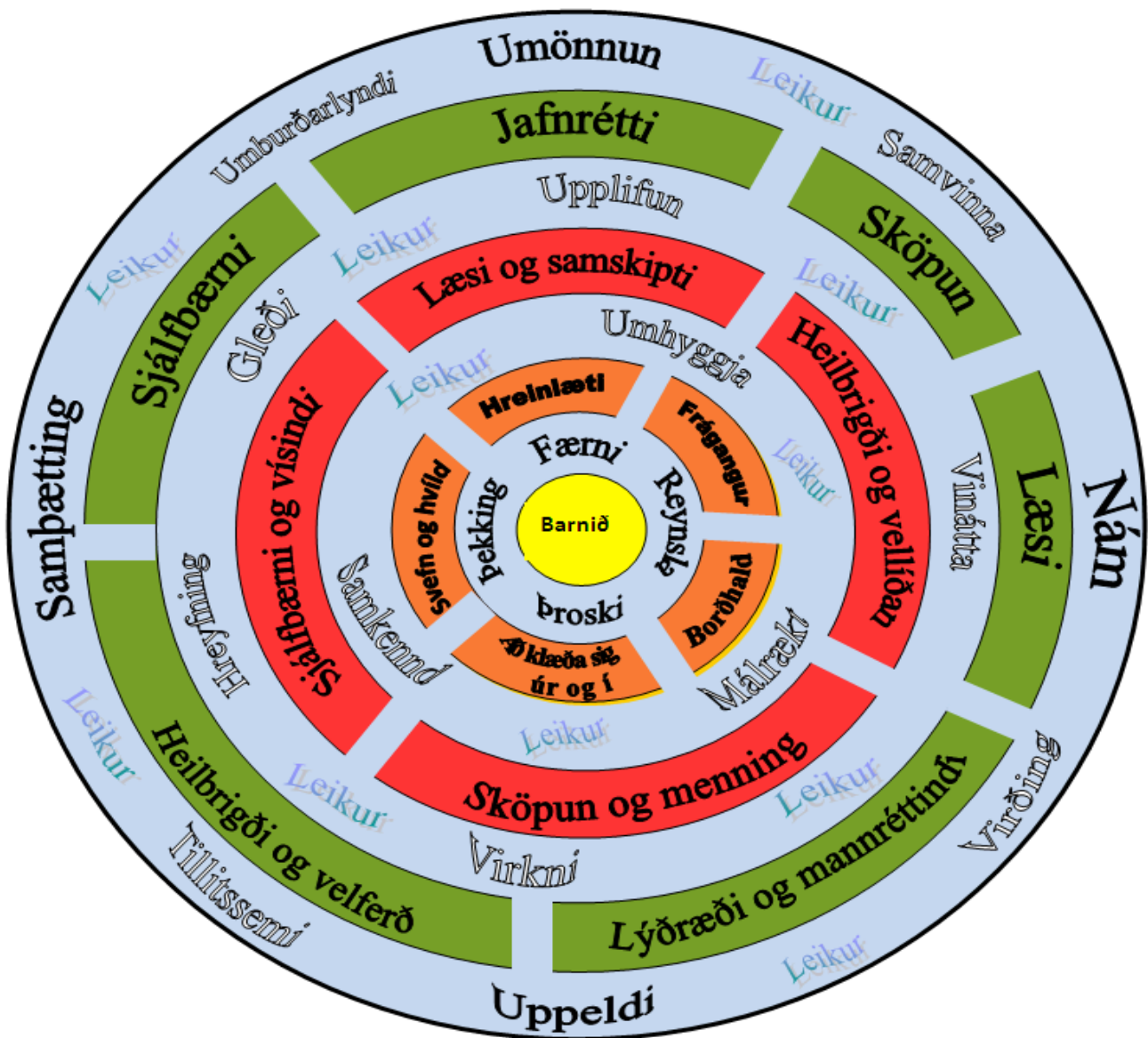
Leikskólabörn eru ólík og ber að leggja áherslu á **styrkleika þeirra og hæfni** í starfi leikskólans, ásamt þörfum þeirra fyrir **hvatningu, vernd og leiðsögn kennara**.

Leikskólastjóri er **faglegur leiðtogi** sem er í **forystu** við að þróa metnaðarfullt leikskólastarf í samvinnu við kennara, börn og foreldra. Leikskólastjóri ber jafnframt ábyrgð á rekstri og daglegri stjórnun leikskólans.

Leikskólakennarar og aðrir kennarar eiga að vera **leiðandi í mótun** leikskólastarfsins. Kennarar eru **mikilvægar fyrirmyndir** barna í starfi og samskiptum. Kennurum ber að **virða hvert barn og skapa** þeim tækifæri til að þroskast og njóta æsku sinnar á sínum forsendum.

Leikskólaperlan

Leikskólaperlan er líkan af margþættu námi barnsins í leikskólanum.

Í leikskólaperlunni er barnið í brennidepli því allt leikskólastarfið snýst um barnið, sá flötur er gulur þ.e. litur sólarinnar. Þeir þættir sem næst barninu eru og unnið er með í daglegu lífi þess í leikskólanum eru: Að klæða sig í og úr, borðhald, svefn og hvíla, hreinlæti, frágangur og snyrtimennska. Litur þeirra er appelsínugulur - tákn samþættingar á námi og lífi barns.

Námssvið leikskólans koma næst: Læsi og samskipti, heilbrigði og vellíðan, sjálfbærni og vísindi, sköpun og menning. Litur þeirra er rauður, þ.e. glóðin sem í leikskólastarfinu býr og er uppspretta samþætts og skapandi leikskólastarfs.

Grunnþættir menntunar eins og þeir birtast í sameiginlegum kafla aðalnámskrár fyrir öll skólastig koma í ysta hring. Litur þeirra er grænn, tákn jarðarinnar, grunnurinn sem allt skólastarf byggist á; Læsi, sjálfbærni, heilbrigði og velferð, lýðræði og mannréttindi, jafnrétti og sköpun.

Leikurinn umlykur barnið í öllu starfi þess og námi. Grunnlitur perlunnar er ljósblár, þ.e. litur vatnsins. Í því rými flýtur allt það sem tengir hina fjölbreyttu þætti leikskólastarfsins saman, þ.e. samþætting. Leikurinn gárar vatnið og kemur öllu á hreyfingu.

Grunnurinn af Perlunni er unninn af Hrafnhildi Sigurðardóttur, en uppfærður af Sesselju Hauksdóttur í samræmi við lög um leikskóla nr. 90/2008 og aðalnámskrá leikskóla 2011.

Birt með leyfi Sesselju Hauksdóttur leikskólaráðgjafa Kópavogs

Grunnbættir menntunar

„Grunnbættirnir snúast um læsi á samfélag, menningu, umhverfi og náttúru þannig að börn og ungmenni læri að byggja sig upp andlega og líkamlega, að bjarga sér í samfélaginu og vinna með öðrum. Grunnbættirnir snúast einnig um framtíðarsýn og getu og vilja til að hafa áhrif og taka virkan þátt í að viðhalda samfélagi sínu, breyta því og þróa það”

Úr aðalnámskrá leikskóla 2011

Grunnbættir menntunar fléttast inn í aðalnámskrár á öllum skólastigum og er hluti af almennri menntun. Grunnbættirnir eru sex og tengjast innbyrðis í leik og námi barna og eru háðir hver öðrum. Þeir eiga sér rætur í gagnrýnni hugsun, ígrundun, vísindalegum viðhorfum og lýðræðislegu gildismati.

Læsi

„Meginmarkmið læsis er að nemendur séu virkir þátttakendur í að umskapa og umskrifa heiminn með því að skapa merkingu og bregðast á persónulegan og skapandi hátt við því sem þeir lesa með hjálp þeirra miðla og tækni sem völ er á.”

Sjálfbærni

„Menntun til sjálfbærni miðar að því að gera fólki kleift að takast á við viðfangsefni sem lúta samspili umhverfis, félagslegra þátta og efnahags í þróun samfélags. Í sjálfbærni menntun felst að skapa samábyrgt samfélag þar sem sérhver einstaklingur er þroskaður sem virkur borgari, meðvitaður um gildi, viðhorf og tilfinningar sínar...”

Lýðræði og mannréttindi

„Í lýðræði taka einstaklingar afstöðu til siðferðilegra álitamála og virkan þátt í mótun samfélagsins. Viðhorf, gildismat og siðferði eru ríkir þættir í lýðræðis menntun. Lýðræðis- og mannréttindamenntun byggist á gagnrýnni hugsun og ígrundun um grunnildi samfélagsins. Slikt nám gerir ráð fyrir samstarfi út fyrir veggi skóla engu síður en samstarfi í skólanum. Þannig þarf að gera ráð fyrir virku samstarfi við heimili barna...”

Jafnrétti

„Markmið jafnréttis menntunar er að skapa tækifæri fyrir alla til að þroskast á eigin forsendum, rækta hæfileika sína og lifa ábyrgu lífi í frjálsu samfélagi í anda skilnings, friðar, umburðarlyndis, viðsýnis og jafnréttis. Jafnréttis menntun felur í sér gagnrýna skoðun á viðteknum hugmyndum í samfélaginu og stofnunum þess í því augnamiði að kenna börnum... að greina þær aðstæður sem leiða til mismununar sumra og forréttinda annarra.”

Heilbrigði og velferð

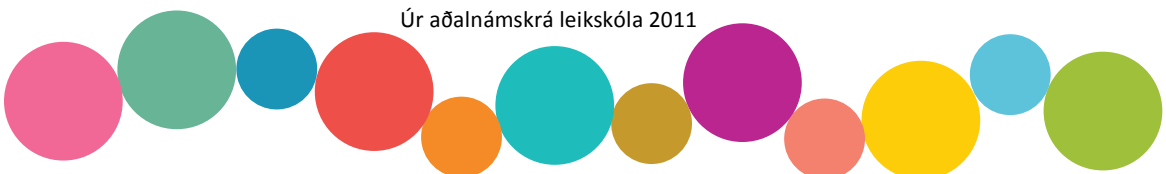
„Heilbrigði byggist á andlegri, líkamlegri og félagslegri vellíðan. Í skólanum þarf að skapa jákvæðan skólabrag og heilsuefandi umhverfi... Helstu þættir heilbrigðis sem leggja þarf áherslu á eru: jákvæð sjálfsmynd, hreyfing, næring, hvíld, andleg vellíðan, góð samskipti, öryggi, hreinlæti, kynheilbrigði og skilningur á eigin tilfinningum og annarra.”

Sköpun

„Sköpunarþrá á sér rætur í meðfæddri forvitni, athafnaþrá og stuðlar að frumkvæði einstaklingsins. Leikur er mikilvæg námsaðferð og opnar víddir þar sem sköpunargleði barna... getur notið sín. Hamingja og gleði liggur í því að finna hæfileikum sínum farveg og fá að njóta sín sem einstaklingur og hluti af heild.”

Úr aðalnámskrá leikskóla 2011

Barnasáttmáli Sameinuðu þjóðanna

Barnasáttmáli Sameinuðu þjóðanna fjallar um mannréttindi barna og er alþjóðlegt barnvænt sjónarmið okkar tíma. Sáttmálinn viðurkennir það að börn séu sjálfstæðir einstaklingar með fullgild réttindi og hefur að geyma ýmis grundvallarréttindi. Hann á að tryggja að öllum börnum upp að 18 ára aldri sé veitt sérstök vernd og umönnun.

Í barnasáttmálanum er réttindum barna gróflega skipt í þrjá flokka: vernd, umönnun og þátttöku og er einnig talað um grundvallarreglurnar sem eru fjórar, þ.e. 2., 3., 6. og 12. grein.

Leikskólastarfið byggir á grunngildum barnasáttmálans sem eru vernd, umönnun og þátttaka barna.

Vernd

„Barnasáttmálinn kveður á um vernd tiltekinna grundvallar-mannréttinda barna, svo sem réttinn til lífs, friðhelgi fjölskyldu- og einkalífs, félaga-, skoðana-, tjáningar- og trúfrelsis.“

Umönnun

„Barnasáttmálinn leggur þær skyldur á aðildaríkin að grípa til aðgerða til að tryggja velferð barna, m.a. á sviði mennta-, heilbrigðis- og félagsmála.“

Þátttaka

„Barnasáttmálinn tryggir börnum rétt til þess að láta í ljós skoðanir sínar á öllum málum sem varðar þau með einum eða öðrum hætti. Taka ber tillit til skoðana barna í samræmi við aldur þeirra og þroska.“

2. grein Jafnræði – bann við mismunun

„Öll börn skulu njóta réttinda Barnasáttmálans án tillits til kynþáttar, litarháttar, kynferðis, tungu, trúar, stjórnmálaskoðana, ætternis, fötlunar, félagslegrar stöðu eða athafna foreldra þeirra.“

3. grein Það sem barninu er fyrir bestu

„Allar ákvarðanir eða ráðstafanir yfirvalda er varða börn skulu byggðar á því sem er börnum fyrir bestu. Setja á lög og reglur sem tryggja börnum vernd og umönnun sem velferð þeirra krefst. Aðildaríki eiga að sjá til þess að stofnanir og þjónusta sem annast börn uppfylli reglur sem stjórnvöld hafa sett, sérstaklega um öryggi, heilsuvernd, fjölda og hæfni starfsmanna og yfirumsjón.“

6. grein Réttur til lífs og þroska

„Sérhvert barn á meðfæddan rétt til lífs og skulu aðildaríkin tryggja að það megi lifa og þroskast.“

12. grein Réttur til að láta skoðanir sínar í ljós og til að hafa áhrif

„Börn eiga rétt á að láta í ljós skoðanir sínar í öllum málum er varða þau og að tekið sé réttmætt tillit til skoðana þeirra í samræmi við aldur þeirra og þroska. Börnum skal veitt tækifæri til að tjá sig um eigin málefni við málsmeðferð fyrir dómi eða stjórnvaldi.“

Af heimasíðunni Barnasáttmáli Sameinuðu þjóðanna – www.barnasattmali.is

Ljóð eftir börnin

Stjarna

Stjörnurnar
eiga heima uppi.
Hátt uppi.

Ég sá einu sinni stjörnu.
Hún kom til mín.
Hún sagði
„þú mátt eiga mig“.

Api

Einu sinni var ég api.

Og líka pabbi
af því að hann
er með svart hár
allstaðar.

Útlönd

Útlönd eru hin löndin.
Ég sá einu sinni flautu
í útlöndum.

Ég talaði við eitt fólk.

Ég var í kjól.

Vinir

Vinir leika.
Róla.

Það er gott
að eiga vin.

Þá líður mér vel.

Grís

Grís að byggja til hús
og hvæsir
og blæsir
húsið um koll.

Mamma

Mamma labbar yfir brú.
Það er þorskur í sjó
undir brúnni.

Mömmó

Ég myndi vilja
fara til Rakelar
að leika í mömmó.

Rakel væri mamman.
Svo væri ég mamman
og Rakel anginn.

Fugl

Ungi uppi í tré
að syngja lag.

Mamma er
hjá honum.
Hún hjálpar honum
að syngja.

Útivera

Vindurinn
vindur.

Rigningin
hoppar.

Trén
hristast og hristast.

Draumur

Ég fer að sofa.
Stundum fer mig að dreyma.

Stundum dreymi ég að ég sé hjá ömmu.

Stundum dreymi ég að ég sé í leikskólanum
að leika við Nóa.
Eða að ég sé að hjóla.
Það er gaman að hjóla.

Svo vakna ég í rúminu.

Sterkur

Ég er milljón metra sterkur.

Ég get brjótt gólf
og standið
uppi á húsi.

Ballett

Allir í fjölskyldunni
voru að horfa á mig
í ballett

Nema afi.
Hann var svo skítugur
að hann gat ekki komið.

Hann þurfti að fara í bað.

Enska

Stundum eftir leikskólanum
fer ég heim
og stundum geri ég eitthvað
á tölvunni.

Mamma mín
talar ekki íslensku.
Hún talar bara ensku.

Ég tala íslensku
og ensku.

Húsdýragarður

Einu sinni var ég í Húsdýragarðinum
og svo gleymdi pabbi
að setja mig í trampolínið.

Þá setti mamma mig í trampolínið.

Ég hoppaði
og þá datt ég
á bossann.

Líf

Það er gott
að eiga líf.

Þá getur maður rólað
í leikskólanum.

Leikur

Það er skemmtilegt að leika.

Fallega.
Með búninga.

Þá verð ég hundur
og jólasveinn
og vondikall
og grýla

og einhver svona kona.

Pabbi

Pabbi minn.
Hann er ekki heima.
Hann ekki fara
heima að sofa.

Bara úti.

Skemmtilegt

Gaman að fara í
Ævintýraland
og líka í rennibraut
og líka í boltana.

Mótorhjól.

Ég á fjórhjól
heima hjá ömmu Huldu.

Ég keyri það
þegar ég er orðinn
tíu ára.

Litli bróðir

Litli bróðir
er lítill.

Ég var að
skipta á honum.

Ég passa hann.

Hlaupabóla

Mín systir með hlaupabólu.
Ekki mamma og pabbi.

Hér
og hér
og líka hér.

Svona mikið.

Prinsessa

Prinsessur giftast prins.
Þær borða samloku.
Venjulega samloku
með skinku og osti.

Þær leika sér
með gullbolta.

Sleikjó

Uppáhaldið mitt
er sleikjó.
Appelsínugulan sleikjó.

Ég á poka
en ég hellti öllu úr.

Ég gat ekki veljað
í pokanum.

Sól

Það er notalegt
þegar sólin
skín.

Hún er heit.
Hún er uppi.

Nammi

Mér finnst skemmtilegast
að fara í nammbúð
að kaupa nammi.

Hringnammi
og sláttuvélanammi
og sokkanammi
og stafanammi.

Perla

Pabba finnst gaman
að perla.
Mamma horfir á.

Pabbi perlar prinsessu
með gult hár
og bleikan kjól.

Hugmyndafræðilegar áherslur Álfaborgar

Í aðalnámskrá leikskóla segir m.a.: „Lýðræði er mikilvægt á vettvangi skólans. Í fyrsta lagi þurfa skólar að taka mið af því að barna...bíður að taka þátt í lýðræðissamfélagi... Í öðru lagi þurfa skólar að taka mið af því í öllum starfsháttum að borin sé virðing fyrir manngildi hvers og eins. Samfélagsgreinar og lífsleikni eru kjölfesta þekkingar á lýðræði og mannréttindum og viðhorfa til sömu þátta. Lýðræðislegt gildismat verður ekki mótað nema... öll námssvið séu notuð til þess.”

Hugmyndafræði Álfaborgar styðst m.a. við kenningar fræðimannanna Loris Malaguzzi, John Dewey, Howard Gardner og Daniel Goleman í starfi sínu. Þeir leggja allir áherslu á að leikskólinn eigi að **veita hverju barni tækifæri til að:**

- **tjá hugsanir sínar og skoðanir** þannig að það sé við stjórnvölinn í eigin lífi,
- **axla ábyrgð** á gjörðum sínum og **sýna samhygð**,
- **skilja umhverfi** sitt og bregðast við á **lýðræðislegan hátt** með því að **taka þátt** í mismunandi samskiptum og ákvörðunum.

Lífsleikni er hluti af því að ná að tileinka sér **lýðræðisleg vinnubrögð**. Lífsleikni byggist á **alhliða þroska** barns, **færni þess til samskipta, rökrænnar tjáningar og til að bera virðingu fyrir umhverfi sínu**.

Lífsleikni er að vera **leikinn í lífinu** með því að ná færni í að taka ákvarðanir á uppbyggilegan hátt, að leysa málin, að takast á við tilfinningar, skapandi og gagnrýnin hugsun, góð tjáskipti og samskipti, sjálfsvitund, samhygð og að takast á við álag og streitu. Með öðrum orðum þá eru börnin **að læra í lífsleikni að verða leikin í að lifa lífinu**.

Lífsleikninám Álfaborgar er unnið út frá dygðunum og er rauði þráðurinn í gegnum **daglegar athafnir, skipulagt starf og frjálсан leik**.

Dygðirnar sem unnið er með eru: **ábyrgð, áreiðanleiki, glaðværð, hjálpssemi, hófsemi, hugrekki, kurteisi, samkennd, sköpunargleði, vinsemd, virðing og þolinmæði**. Unnið er með fjórar dygðir á hverju skólaári, þannig má áætla að hvert barn nái að kynnast hverri dygð á meðan á dvöl þess í Álfaborg stendur.

Stefna Álftaborgar er að vera með metnaðarfullt starf sem styrkir sjálfsmynd barna og stuðlar að því að þau verði virkir þegnar í lýðræðissamfélagi sem er í örri þróun.

Leiðarljós Álftaborgar í leik og starfi er að börnin njóti bernsku sinnar þar sem hugað er að vellíðan þeirra og öryggi.

Gildi Álftaborgar sem vísa veginn og eiga að lita samskiptin og allt starfið eru:

- Umhyggja
- Gleði
- Virðing

Áherslur Álftaborgar er lífsleikinn sem flæðir um leikskólann. Markvisst er unnið með dygðirnar og eru þær tengdar inn í leik og nám barna.

Leikur, nám og námsumhverfi

Í aðalnámskrá leikskóla segir m.a.: „Leikur er meginnámsleið barna. Hann skapar börnum tækifæri til að læra og skilja umhverfi sitt, tjá hugmyndir sínar, reynslu og tilfinningar og þróa félagsleg tengsl við önnur börn. Þegar börn leika sér saman mynda þau félagslega hópa og skapa eigin menningu. Þau taka þátt í lýðræðislegum athöfnum þegar þau setja fram hugmyndir og þurfa jafnframt að skilja hlutina frá sjónarmiði annarra.”

„Í leik geta börn unnið með og gert tilraunir með hugmyndir sínar og öðlast nýjan skilning og nýja þekkingu. Í leik eflast vitrænir og skapandi þættir. Leikurinn kallar á fjölbreytta notkun tungumálsins, hreyfingu, félagsleg samskipti og tilfinningatengsl. Leikur getur virkjað sköpunarkraft barna og löngun þeirra til að læra og afla sér þekkingar.”

Leikur er börnum eðlislægur og sjálfssprottinn. Börn geta fundið leik í öllu, alls staðar og við hvaða aðstæður sem er. **Leikurinn er aðalnámsleið** barna og því grundvallast allt starf leikskólans á honum. **Leikur og nám** fléttast saman í daglegum athöfnum, skipulögðu starfi og frjálsum leik. Því má segja að leikskólanámið fari fram í öllu því sem barnið tekur sér fyrir hendur.

Leikskólinn er lærdómssamfélag þar sem börn jafnt sem kennarar eru að læra saman. Litið er á börnin sem virka þátttakendur þar sem hver tekur þátt á sínum forsendum.

Umhverfið í leikskólanum skipar stóran sess í námi barna og er það skipulagt með leik og nám barna í huga. Efniviður og aðgengi að honum hefur áhrif á leik og nám. Börnin hafa val og geta nálgast efniviðinn sjálf og er það markvisst gert til að ýta undir sjálfstæði þeirra, frumkvæði, virkni og sköpun.

Í **nánasta umhverfi** leikskólans eru græn svæði sem eru vel nýtt. Jafnframt er íþróttafélagið Fram við lóðarmörkin og nýtir leikskólinn aðstöðuna þar óspart.

Staðsetning leikskólans er miðsvæðis í borginni og í grennd við ýmisskonar menningartengda starfsemi eins og bókasöfn, leikhús og minjasöfn.

Fjölmennning skipar veglegan sess í námsumhverfi leikskólans og eru það ákveðin forréttindi að fá að kynnst mismunandi menningu sem eykur víðsýni.

Kennarinn

Allir sem **koma að námi barna** eru kennarar hvort heldur sem þeir eru faglærðir eða ófaglærðir. Hlutverk kennara er stórt og því **fylgir mikil ábyrgð**.

Kennarar eru **fyrirmyndir og lífsleikni þeirra** skiptir öllu máli í að skapa lærdómssamfélag leikskólans. Kennarar leikskólans kenna því bæði beint og óbeint virðingu, umhyggju, sanngirni, traust og ábyrgð.

Í **lífsleikninámi** leikskólans er kennarinn aðalkennslutækið. Hvernig ber hann sig að í samskiptum, er hann samkvæmur sjálfum sér, hvernig er umgengnin og virðingin fyrir því sem hann gerir? Þetta hefur bein áhrif á nám barna.

Kennarar skipa stórt hlutverk í **leik, námi og námsumhverfi** barna þar sem þeir eru ekki bara fyrirmyndirnar heldur þurfa þeir að bjóða upp á **samræður, upplifanir og efnivið sem eflir börnin**.

Í aðalnámskrá leikskóla 2011 segir meðal annars: „Hlutverk leikskólakennara er að styðja við nám barna í gegnum leik á margvíslegan hátt, m.a. með því að:

- skapa fjölbreytilegt leikumhverfi og veita aðgengi að leikefni sem hvetur börn til að rannsaka, finna lausnir og skapa,
- gefa leik nægan og samfelldan tíma,
- gefa leik nægjanlegt rými svo að börnin hafi svigrúm til að hreyfa sig og til að þróa leik og dýpka,
- styðja við sjálfsprottnar athafnir og áhuga,
- eiga samskipti við börn og mynda tengsl við þau í gegnum leik,
- vera vakandi fyrir þeim tækifærum sem upp koma í leik og nota þau til að kveikja áhuga barna og styðja við nám þeirra,
- styðja við og efla jákvæð samskipti í leik,
- sjá til þess að öll börn hafi tækifæri til þátttöku í leik úti og inni.”

Kennarar Álftaborgar settu niður **samskiptasáttmála** og var hann gerður með lýðræðislegum hætti. **Gleði, virðing og umhyggja** í starfi er rauði þráðurinn. Sáttmálinn nær til **samskipta sem kennarar hafa á milli sín, barna og foreldra**.

Við kennara:

- komi fram af kurteisi og virðingu,
- hlusti og virði skoðanir,
- sýni heiðarleika og setja mörk,
- leggja sig fram um að vera lausnamiðaðir,
- jákvæð og uppbyggileg samskipti,
- geti tekið gagnrýni,
- sýni samábyrgð og viðhaldi góðri liðsheild,
- sýni hlýju og vingjarnlegt viðmót,
- séu glaðir og áhugasamir.

Við börn:

- tala við þau af virðingu,
- hrósa þeim,
- hlusta á tillögur þeirra og hugmyndir,
- hvetja þau til virkrar þátttöku,
- kenna þeim að nota orð til að leysa ágreining,
- gefa þeim tækifæri til að þroskast á eigin forsendum, rækta hæfileika sína og styrk,
- styrkja sjálfsmynd þeirra og sjálfstraust,
- sýna þeim aðgát og nærgætni í orðum og verki,
- búa svo um að þau upplifi gleði og ánægju í daglegu starfi.

Við foreldra:

- sýna þeim virðingu,
- sýna nærgætni og tillitssemi í samskiptum,
- hlusta og virða skoðanir þeirra,
- gefa þeim tækifæri til að taka þátt í starfi skólans og hlusta á tillögur þeirra,
- taka vel á móti börnum þannig að foreldrar upplifi að þau séu velkomin í leikskólann.

Sambætt og skapandi leikskólastarf

Í leikskólanum **læra börn** í leik og daglegu starfi, hvort heldur er við matarborðið, samverustund, skipulögðu starfi, frjálsum leik, vettvangsferðum eða samræðum. Þau **læra í samvinnu og samskiptum við önnur börn, ásamt því að fá hvatningu og stuðning frá kennara.**

Námssvið leikskóla taka mið af grunnþáttum menntunar, barnasáttmála SP og leiðarljósum leikskóla. Námssviðin eru fjögur: **læsi og samskipti, heilbrigði og vellíðan, sjálfbærni og vísindi, sköpun og menning.**

Námssvið leikskólans eiga, samkvæmt aðalnámskrá leikskóla 2011, að:

- vera hluti af leik barna,
- vera sambætt daglegu starfi leikskólans,
- vera heildstæð og byggjast á reynslu barna,
- byggjast á áhuga barna og hugmyndum,
- taka mið af félags- og tilfinningalegum þáttum náms,
- vera skipulögð í samvinnu starfsfólks, foreldra og barna,
- hvetja til samvinnu og samstarfs,
- stuðla að sjálfstæði og frumkvæði,
- hvetja til ímyndunar og sköpunar,
- vekja forvitni og hvetja til rannsókna og kannana,
- vera ánægjuleg og stuðla að vellíðan barna,
- efla áhuga barna á námi og hvetja þau til að læra og auka þekkingu sína, leikni og hæfni,
- stuðla að sterkri sjálfsmynd og sjálfsþekkingu,
- stuðla að uppbyggilegum samskiptum, vináttu og gleði.

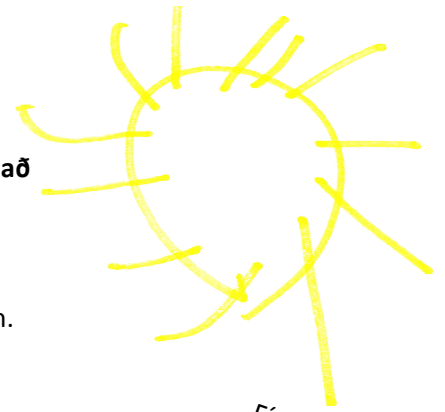

Stefna Álftaborgar er að vera með metnaðarfullt starf sem **styrkir sjálfsmynd** barna og stuðlar að því að þau verði **virkir þegnar í lýðræðissamfélagi** sem er í örri þróun. **Námssviðunum** er fléttað inn í allt starf leikskólans, ásamt því að markvisst er unnið með þau í **lífsleikni, fjölmenningu og bókaorminum** (nánar fjallað um þessa þætti síðar).

Raddir barna

Börnin voru spurð að því **hvernig leikskólinn væri** og hvað væri **skemmtilegast að gera**. Jafnframt **teiknuðu þau myndir** sem prýða skólanámskrána.

Fínt.

Mjög gaman.

Bara vel.

Gaman!

Leika, vera í lego og mála og lita og púsla, perla, fara í ferðir.

Gaman!

Gaman!

Bara fínt af því það eru svo skemmtilegir búningar.

Gaman, bara út af því að á leikskólanum er svo mikið dót.

Gaman af því maður lærir svo vel þangað til maður fer í skóla.

Gaman að leika.

Gaman af því að við leikum.

Úti að leika og fara í ferðir og fara í val.

Gaman út af því það er að borða mat í kaffitíma og í hádeginu og líka leika.

Byggja úr kubbum. Líka að læra og líka að gera verkefnavinnu og líka að fara í ferðir. Mest skemmtilegast að fara á Klambratún.

Gaman að vera úti og fara í val.

Lita, mála og lego og fara í ferðir og fara út. Klambratún er skemmtilegast.

Mála, lita, leika, læra stafi og læra að skrifa og það er gaman að leika úti.

Að leika mér.

Gaman!

Róla og fara í ferðir.

Kubbar.

Leika mér.

Gaman, það er gaman að leika.

Leika í lego. Fara í keppnisleiki og leika í töppum og smellikubbum og gaman að róla.

Læsi og samskipti

„Börn eru félagsverur sem hafa ríka þörf fyrir samskipti við aðra. Börn nota ýmsar leiðir til að tjá sig og eiga samskipti við aðra. Í gefandi samskiptum og leik eykst félagsfærni og sjálfsmynd styrkist. Læsi í víðum skilningi þess orðs er mikilvægur þáttur samskipta. Læsi í leikskóla felur í sér þekkingu, leikni og hæfni barna til að lesa í umhverfi sitt og tjá upplifun sína, tilfinningar og skoðanir á fjölbreyttan hátt.“

Úr aðalnámskrá leikskóla

Samskipti í leikskólanum einkennast af **umhyggju, gleði og virðingu** hvert fyrir öðru. **Lífsleikni flæðir um** allt starfið og markvisst er unnið með **dygðirnar**. Í gegnum lífsleiknina eykst félagsfærnin og sjálfsmynd barna styrkist, þau verða jafnframt læs á eigin tilfinningar og annarra.

Samverustundir eru reglulega yfir daginn. Þar eru lesnar bækur, sagðar sögur, sungið og mál líðandi stundar rædd. Börnin læra að skiptast á, hlusta, tillitssemi og koma fram. **Orðaforði og málskilningur** er eflur. Ýtt er undir **máltjáningu, frásagnarhæfni, hljóðkerfisvitund og hlustun**.

Inn í skipulagt starf fléttast **samræður, málörvun og tjáning**. **Læsi í víðum skilningi** er eflur í skipulögðu starfi og vettvangsferðum.

Gott aðgengi er að bókum og lögð er áhersla á að innihald þeirra mismuni ekki kynjum eða hópum. **Ritmálið** er jafnframt sýnilegt í leikskólanum og gott aðgengi er að litum, blöðum og öðrum efnivið.

Í leikskólanum eru börn og kennarar **frá mörgum heimshornum** og því er fjölmenning í hávegum höfð. Fjallað er um ólík þjóðerni, lönd og siði en jafnframt er fjallað um mikilvægi umburðarlyndis og margbreytileikanum er fagnað.

Heilbrigði og vellíðan

„Í leikskóla eiga börn að læra um og tileinka sér heilbrigða lífshætti, hollt mataræði, hvíld, hreinlæti og hreyfingu. Líðan barns hefur áhrif á sjálfsmynd þess, t.a.m. hvort það hefur trú á eigin hæfni, er áhugasamt og sýnir vilja og getu til að takast á við mismunandi viðfangsefni. Daglegar athafnir í leikskóla eiga að stuðla að líkamlegri og andlegri vellíðan barna og góðri heilsu. Umhyggja á að skipa stóran sess í starfi leikskóla og mikilvægt er að starfsfólk leikskóla myndi góð og nán tengsl við börnin.“

Úr aðalnámskrá leikskóla

Vellíðan barna veltur ekki síst á **daglegum samskiptum og venjum**. Lögð er áhersla á **hlýlegar móttökur** í upphafi dags. Foreldrar eru hvattir til að fylgja sínu barni inn á deild til að tryggja að það komist í öruggar hendur.

Kennarar leggja sig fram um að **eiga jákvæð og gefandi samskipti** við börnin, hrósa þeim og efla sjálfstraust þeirra. Að sama skapi er börnum leiðbeint í samskiptum sín á milli, með því að **ýtt er undir samkennd og hjálpsemi**.

Vínátta blómstrar í leik og námi og er markvisst verið að ýta undir mikilvægi þess að vera góður vinur.

Áhersla er lögð á **útiveru og líkamlega hreyfingu**. Jóga er jafnframt fléttað inn í skipulagt starf þar sem börnunum eru kenndar einfaldar æfingar ásamt öndun og slökun.

Góð hvíld er börnum nauðsynleg til að komast farsælllega í gegnum verkefni dagsins. Yngri börnin sofna á meðan eldri slaka á og hlusta á sögu.

Hreinlæti er mikilvægur hluti af heilbrigði. Mikil áhersla er lögð á handþvott.

Metnaður er fyrir því að vera með **hollan og næringaríkan mat** í boði fyrir börnin. Þau eru hvött til að smakka allan mat.

Sjálfbærni og vísindi

„Hlutverk leikskóla er að styðja við fróðleiksþorsta barna með því að fylgjast með og hlusta eftir því hvað börnin eru að fást við og reyna að átta sig á hvernig þau hugsa og skilja hlutina. Út frá því er þeim kynntur nýr efniviður og hugmyndir. Þau eru spurð spurninga sem m.a. er ætlað að vekja þau til umhugsunar um sjálfbærni og sjálfbæra þróun. Jafnframt ber að ýta undir vísindalega hugsun og aðstoða börn við að sjá tengsl, orsök og afleiðingu og styrkja skilning þeirra á hugmyndum og hugtökum. Mikilvægt er að kenna börnum að bera virðingu fyrir umhverfi sínu og náttúru og skapa þeim tækifæri til að upplifa og njóta.“

Úr aðalnámskrá leikskóla

Börnin læra að **umgangast umhverfi sitt og bera virðingu fyrir því** í gegnum grunngildi leikskólans, lífsleikni og fjölmenningu.

Vísindalegur fróðleikur og tilraunir eflast í frjálsum leik, skipulögðu starfi, leikritum og bókalestri. Börnin læra með því að fara í hlutverk þar sem þau leika dýr og persónur sem leysa úr margskonar verkefnum. **Samræður um upplifun, tilraunir og rannsóknir** eykur jafnframt skilning.

Mikið er unnið með **stærðfræði** í mismunandi formi s.s. **tölum, táknum og mynstrum**. Stærðfræðin fléttast inn í flest allt starf hvort heldur er að leggja á borð, lesa sögur, byggja úr kubbum eða fara í vettvangsferðir.

Útivera er stór hluti af daglegu starfi og gegnir mikilvægu hlutverki í að **efla umhverfisvitund barna**. Í útiveru er lögð áhersla á að **bera virðingu fyrir umhverfi sínu og njóta þess** sem það hefur upp á að bjóða.

Börnin eru áhugasöm um **flokkun og endurvinnslu**. Mikið af verðlausu efni er notað sem leikefni og efniviður í sköpun.

Góð umgengni um eigin sínar og annarra er viðhöfð og er það meðal annars hluti af því að **ganga betur um jörðina**.

Sköpun og menning

„Skapandi starf á fyrst og fremst að beinast að ferlinu sjálfu, gleðinni, tjáningunni og náminu sem á sér stað þegar hugmyndir, tilfinningar og ímyndun fá að njóta sín. Umhverfi leikskóla á að örva skynjun og styðja við sköpunarkraft barna. Menning er samofin öllu starfi leikskóla og tengist leik barna, lýðræði, skapandi starfi og þjóðmenningu.“

Úr aðalnámskrá leikskóla

Leikur barna er sköpun í allri sinni mynd. Í frjálsum leik gefa börnin **ímyndunaraflinu lausan tauminn**, fara í önnur hlutverk, klæða sig í búninga eða glæða hversdagslegum efnivið líf. Margskonar kubbar gera byggingameisturum framtíðarinnar kleift að fá útrás við að hanna það sem fangar hugann hverju sinni.

Listræn tjáning kemur fram á margvíslegan hátt í leikskólanum. Börnin njóta þess að tjá sig í gegnum **söng, dans og tónlist**. Í listaskálunum er unnið að **listaverkum úr margskonar efnivið**, s.s. litum, málningu, leir og verðlausu efni. Unnið er með liti, áferð og samsetningu. Hugmyndaflugið og sköpunin leikur lausum hala þar sem áherslan er á ferlið sjálft og tilraunirnar en ekki afurðina.

Mikil sagnahefð er í leikskólanum og er þá markvisst verið að vinna með ákveðnar sögur. Börnin leika sögurnar, teikna myndir, gera tilraunir og setja í samhengi við eigin raunveruleika.

Heimsóknir á bókasöfn, listasöfn, leikhús og aðrar menningarstofnanir eru fastir liður í starfi leikskólans.

Fjölmenning er stór hluti af námsumhverfi leikskólans og er markvisst unnið með **heimamenningu** þeirra er koma að samfélagi Álftaborgar.

Íslensk menning er jafnframt í hávegum höfð og er fræðsla og margskonar upptakur tengdar henni.

Leiðir í starfinu

Grunngildi Álfaborgar eru **umhyggja, gleði og virðing** þau eru leiðarljósir í samskiptum og starfi leikskólans. **Umhyggja** er meðal annars það sem starfið snýst um. Með umhyggju er verið að hlusta á börnin, sýna þeim skilning, athygli og vernd, en jafnframt að efla sjálfstæði þeirra með því að stuðla að því að þau æfi sig og geri sjálf. **Jákvæð og glaðleg** samskipti einkennast af **virðingu** við bæði börn, foreldra og kennara. Virðing er meðal annars fólgin í því að nota glaðlega rödd og vanda orðavalið.

Daglegar athafnir eins og matmálstímar, persónuleg umhirða, hvíld og slökun eru hluti af námi barna og því mikilvægt að þau séu eflað í að gera sjálf. Það er hlutverk kennarans að gefa börnunum tíma og rými til að æfa sig og hvetja þau til að gera sjálf.

Í **samverustundum** sem eru reglulega yfir daginn fer fram mikið nám. Þar er meðal annars verið að æfa hlustun, efla orðaforða, málskilning, máltjáningu, frásagnarhæfni og hljóðkerfisvitund. Hlustað er á sögur, sungið, farið með þulur og í ýmsa leiki. Börnin standa upp fyrir framan hópinn og segja sögur eða syngja. Þannig er verið að efla sjálfstraust þeirra.

Leikurinn er aðalnámsleið barna og því snýst leikskóladagurinn um leikinn. Í leik endursegja börn og vinna úr upplifun sinni, ásamt því að prófa sig áfram við ýmsar aðstæður.

Hluti af námi yngstu barnanna er **könnunarleikur**. Í þeim leik kynnast börnin verðlausum efnivið og gera tilraunir með hann á eigin forsendum.

Á yngri deildunum skiptast börnin á að vera **stjarna vikunnar**. Þá koma þau með myndir og hluti að heiman og segja frá sér og sínum. Myndirnar eru settar upp á veggspjald í hæð barnanna. Þannig er styrkt sjálfsmýnd þeirra og þau læra að bera virðingu fyrir hvert öðru. Á eldri deildunum koma börnin með velvalinn hlut að heiman sem þau sýna og segja frá.

Útivera skipar stóran sess í starfi leikskólans. **Lóð leikskólans** býður upp á ýmsa skemmtilega valkosti til leikja. Jafnframt er **nánasta umhverfi** leikskólans nýtt og farið í lengri **vettvangsferðir**.

Í **skipulögðu starfi** er markvisst verið að auðga reynslu barna. Unnið er eftir námssviðunum og áhugi barna ræður för. Unnið er með **lífsleikni, fjölmenningu og Bókaorminn**.

Út frá læsisstefnu leikskóla **Lesið í leik** sem skóla- og frístundasvið gaf út hefur **Álfaborg sett sér læsisáætlun** sem fléttast inn í starfið. Finna má læsisáætlunina inn á heimasíðu leikskólans.

Á heimasíðu leikskólans má jafnframt finna **jafnréttisáætlun leikskólans** sem markvisst er unnið eftir.

Í gegnum tíðina hafa **ýmsar hefðir skapast** sem lita starfið. Sumar hefðirnar eru tengdar menningu og þjóð, samanber **undirbúningur jólanna, þorablót, bollu-, sprengi- og öskudagur og lýðveldisdagurinn**. Aðrar hefðir hafa myndast vegna viðburða hjá Reykjavíkurborg og má þar nefna **barnamenningarhátíðina**. Síðan eru það ýmsir dagar eins og **dagur náttúrunnar, dagur íslenskrar tungu, dagur leikskólans og stóri leikskóladagurinn** sem haldið er upp á með mismunandi hætti. **Leikskólinn er jafnframt með sínar eigin hefðir** sem hafa kviknað út frá þeim einstaklingum sem koma að skólanum og þeim áherslum sem þar eru. Má þar nefna **íþróttadag** í júní, **útskrift** elstu barnanna, **afmæli skólans, bangsaday, vasaljósaday, röndóttan dag** og fleiri litadaga, **blómaball** og **sumarhátíð**.

Lífsleikni

Lífsleiknin er aðaláherslan í námi barna í Álftaborg og er hún jafnt viðhöfð í skipulögðu starfi, frjálsum leik og daglegum athöfnum. Unnið er með ákveðið námsefni sem þróað var af leikskólunum Krógaból, Síðusel og Sunnuból á Akureyri.

Markmið lífsleikninámsins er meðal annars (samkv. námsefninu Lífsleikni í leikskóla):

- *Að börn öðlist innri aga*
- *Að börn læri að bera virðingu hvert fyrir öðru og umhverfi sínu*
- *Að samkennd barna aukist*
- *Að siðferðiskennd barna eflist*
- *Að börn læri að þekkja muninn á réttu og röngu*
- *Að börn læri að þekkja tengsl milli orsaka og afleiðingar*
- *Að jákvæður agi sé ríkjandi*
- *Að börnin læri að þekkja tilfinningar sínar og geti brugðist við þeim*
- *Að börnin læri að taka fólki eins og það er og viðurkenni að það eru ekki allir eins*
- *Að börnin læri að allir hafa eitthvað fram að færa*

Persónuleiki hvers og eins er samansettur úr dygðum og löstum. Í lífsleikninámi er unnið með dygðirnar og er miðað við að unnið sé með fjórar dygðir hvert skólaár.

Lífsleikninámið er rauði þráðurinn í daglegu starfi og besta kennslutækið er kennarinn sjálfur. Sérstakar vinastundir eru og hópastarf er unnið í gegnum dygðirnar sem verið er að vinna með hverju sinni. Dygðarmýs eru handbrúður sem hjálpa börnunum að læra dygðirnar og hvað orðin merkja. Lögð er áhersla á opnar spurningar og skráningar á vangaveltum barnanna.

Lífsleikni og námssviðin:

- **Læsi og samskipti** – börnin verða læs á tilfinningar, félagslega sterk og sjálförugg. Áhersla er á sýnilegt ritmál sem tengist dygðunum, bækur eru lesnar og rætt um dygðir sem tengjast sögunni. Daglegt líf, söngur og leikur er æfingasvæði dygðana.
- **Heilbrigði og vellíðan** – í gegnum dygðirnar öðlast börnin sterka sjálfsmynd þar sem verið er að horfa á styrk þeirra og þau finna að þau hafa raunveruleg áhrif með því að vera meðvituð um nota dygðirnar. Með lífsleikninni verða börnin leiknari í lífinu sem eflir heilbrigði þeirra og vellíðan.
- **Sjálfbærni og vísindi** – í gegnum lífsleiknina læra börnin að bera virðingu fyrir umhverfi sínu. Út frá dygðunum eru unnin ýmiskonar verkefni sem stuðla að endurnýtingu, góðri umgengni og tilraunum til að skoða orsök og afleiðingu.
- **Sköpun og menning** – frjáls leikur er sköpun í sinni stærstu mynd og þar er besta æfingasvæði dygðana. Mismunandi tjáningaform eins og söngur, dans, leikræn tjáning, myndsköpun og bókalestur er markvisst notað til að túlka dygðir, upplifa og ræða. Þar sem margir menningaheimar mætast er dýrmætt dygðanámsfólgið í því að fá að upplifa margbreytileikann.

Foreldrar gegna mikilvægasta hlutverkinu í lífi barnsins. **Foreldraboðorðin** eru því send til allra foreldra barna Álftaborgar. Þau eru eftirfarandi (úr námsefninu Lífsleikni í leikskóla):

• <i>Láttu foreldrahlutverkið ganga fyrir</i>	• <i>Haltu þig við grunnatriðin</i>
• <i>Vertu góð fyrirmynd</i>	• <i>Agaðu með kærleika</i>
• <i>Berðu ekki byrðarnar ein/einn</i>	• <i>Notaðu siðfræði</i>
• <i>Taktu virkan þátt í skólagöngu barns þíns</i>	• <i>Takmarkaðu ekki ræktun mannkosta við orðin ein</i>
• <i>Hafðu áhrif á hvað fer inn í huga og hjarta barnsins</i>	• <i>Settu ræktun mannkosta í öndvegi á þínu heimili</i>

Fjölmenning

Álftaborg er leikskóli margbreytileikans þar sem börn, foreldrar og kennarar koma frá hinum ýmsu heimshornum.

Markmið fjölmenninganámsins er meðal annars að:

- Kynnst öðrum löndum, þjóðerni og siðum
- Kynnst mismunandi menningu s.s. söng, tónlist, bókmenntum og tungumálum
- Læra hvert af öðru, fagna margbreytileikanum og verða víðsýnni
- Sjá hvað við eigum margt sameiginlegt
- Efla vináttu

Markvisst er unnið með heimamenningu þeirra er koma að leikskólanum. Þá er hver mánuður eyrnamerkur ákveðnu landi. Safnað er saman kynningaefni og munum sem tilheyra því landi sem verið er að fjalla um. Samvera er þar sem foreldrar, börn og kennarar kynna viðkomandi land.

Fjölmenning og námssviðin:

- **Læsi og samskipti** – móðurmálið er það mál sem allir eru hvattir til að æfa sig í, jafnframt er íslenskan eflað í leikskólanum og öll börnin kynnst móðurmáli hvers annars. Börnin leika saman og eiga samskipti þó svo sama tungumál sé ekki alltaf talað, þannig verða þau læs á tilfinningar, látbragð og svipbrigði.
- **Heilbrigði og vellíðan** – það sem allir eiga sameiginlegt er að vilja líða vel og vera heilbrigðir. Vináttan blómstrar þvert á þjóðerni í leikskólanum. Börnin stunda margskonar hreyfingu og ögrandi verkefni og kynnst þar af eigin raun að í grunnin erum við öll eins.
- **Sjálfbærni og vísindi** – í gegnum fræðslu um önnur lönd kynnst börnin mismunandi stöðum á jörðinni, mannlífi, gróðurfari, dýralífi og veðurfari.
- **Sköpun og menning** – markvisst er heimamenning barna, foreldra og kennara kynnt. Tónlist, bækur, matur, þjóðbúningar og siðir eru atriði sem börnin fá að upplifa og taka þátt í. Þau skapa sinn menningarheim í frjálsum leik, dansi, myndsköpun, söng og frásögnum.

Foreldrar hafa verið virkir í að kynna sína þjóðmenningu í leikskólanum.

Einn af kennurum Álftaborgar heldur utan um verkefnið **Gaman Saman**. Þá hittast pólskar fjölskyldur og eiga góða stund saman. Eitt af markmiðunum er að skapa pólskumælandi börnum og fjölskyldum þeirra tækifæri til að hittast og rækta móðurmálið saman.

Álftaborg á **vinaleikskóla** í Svíþjóð og Póllandi. Þessir skólar hafa haft samstarf í nokkur ár. Mörg skemmtileg verkefni hafa kviknað út frá því samstarfi.

Unnið var verkefni á vegum NordPlus þar sem Álftaborg vann með leikskóla í Svíþjóð, Noregi og Finnlandi. Þetta verkefni bar nafnið Nordic Bookworm eða Bókaormurinn. Í þessu verkefni var meðal annars unnið með þjóðsögur frá þessum löndum. Afraksturinn af þessu verkefni er sá að Bókaormurinn orðinn einn af námsleiðum Álftaborgar og verður fjallað nánar um hann hér á næstu síðu.

Bókaormurinn

Bókaormurinn byrjaði sem samstarfsverkefni fjögurra leikskóla í jafnmörgum löndum. Áherslan var á bókalestur og vinnu út frá sögunni tengd lífsleikni, vísindum, tækni og stærðfræði. Þó samstarfsverkefninu sé lokið þá heldur þessi vinna áfram og mun þróast áfram.

Aidan Chambers er fræðimaður og fyrirlesari, hann er þeirrar skoðunar að börn þurfi að hafa aðgang að góðum bókum sem hæfa aldri þeirra og þroska. Það á að lesa fyrir börn daglega, þau eiga að handfjatla, skoða og lesa sjálf bækur. Jafnframt eiga börnin að fá tækifæri til að upplifa bókina og ræða hana við félagu sína og kennara. Aidan taldi að einstaklingar sem fái að njóta bóka rækti meðal annars með sér gagnrýna og skapandi hugsun og verði færari í að taka þátt í samræðum.

Þegar börn fá að ræða bók og vinna nánar með hana þá er verið að:

- Fá fram upplifun þeirra á sögunni og þau búi sér til ákveðnar myndir
- Tengja við fyrri reynslu þeirra og þekkingu
- Auka skilning þeirra á orðum og auka orðaforðann
- Kynnast uppbyggingu á sögu

Í Bókaorminum er stuðst við hugmyndafræði Adian og unnið með ákveðna bók yfir lengri tíma. Farið er dýpra í söguna með því að ræða hana og farið í vettvangsferðir, ásamt því að lífsleikni, vísindi, tækni og stærðfræði er fléttað inn í.

Markmið Bókaormsins er meðal annars að:

- Auka enn frekar ánægju barna af bókalestri með því að vinna með söguna
- Byggja á reynslu barna og dýpka þannig skilning þeirra á sögunni
- Efla skapandi og gagnrýna hugsun
- Tengja lífsleikni við söguna
- Vinna með vísindi, tækni og stærðfræði út frá sögunni

Bókaormurinn og námssviðin:

- **Læsi og samskipti** – Í Bókaorminum eflist orðaforði, málskilningur, máltjáning, frásagnarhæfni, hlustun, hljóðkerfisvitund og ritmálið er sýnilegt. Samræður og vangaveltur út frá ákveðinni sögu efla börnin í læsi í víðum skilningi, þar sem þau túlka og tengja við eigin reynslu. Í samræðunum heyra þau sjónarmið annarra barna sem bæði geta verið eins og þeirra eða ólík og þá dýpkað þeirra sýn. Samskipti blómstra á jafnræðisgrundvelli.
- **Heilbrigði og vellíðan** – lífsleikninni er fléttað markvisst inn í Bókaorminn (sjá nánar um lífsleiknina á bls.23). Í sögum kemur margt fyrir og á það einnig við í daglegu lífi, það er gott fyrir börn að fá tækifæri til að ræða þessi mál og upplifa samkenndina. Jafnframt er í gegnum samræður hægt að finna lausnir. Þannig nálgun veldur vellíðan og stuðlar jafnframt að heilbrigði.
- **Sjálfbærni og vísindi** – markvisst er vísindi, tækni og stærðfræði tengt inn í söguna sem fjallað er um. Þannig eru gerðar tilraunir og prófanir, tæknin notuð til að leita upplýsinga og tölur, form og talning könnuð. Bækurnar eru valdar með það í huga að þær tengist þeirri árstíð sem vinnan fer fram í.
- **Sköpun og menning** – börnin túlka söguna í gegnum frjálsan leik, myndsköpun, söng, tónlist, dans, leikræna tjáningu og frásagnir. Þannig má segja að sagan verði hluti af leikskólalífinu. Bækurnar í Bókaorminum eru valdar af kostgæfni.

Foreldrar koma að þessu verkefni með því að taka þátt í að velja bækur fyrir skólaárið. Kennarar skólans eru þá búnir að fara yfir bækur og velja nokkrar sem uppfylla ákveðin atriði. Síðan fer fram lýðræðisleg kosning á meðal foreldra um það hvaða tvær bækur þeir vilja að unnið sé með.

Mat á námi og velferð barna

Í aðalnámskrá leikskóla segir meðal annars: „Mat á námi, þroska og velferð barna felur í sér að safnað er upplýsingum um það sem börn fást við og hafa áhuga á, hvað þau vita, geta og skilja. Mat á að beina sjónum að áhuga barna, getu þeirra og hæfni. Börn sýna getu, þekkingu, hæfni og áhuga á ólíkan hátt. Mat á þar af leiðandi að vera einstaklingsmiðað og til þess gert að efla hvert barn.“

Þegar barn lýkur leikskóladvöl á það að hafa fengið tækifæri til að:

- leysa úr ágreiningi við jafningja á friðsaman hátt,
- vinna úr reynslu sinni í leik og skapandi starfi,
- tjá sig með fjölbreyttum hætti (líkamlega, munnlega og í skapandi starfi),
- leita eftir merkingu orða og orðasambanda, ríma og átta sig á hljóðum stafa,
- njóta þess að hlusta á og semja sögur, ljóð, þulur og ævintýri,
- ræða málefni og hlusta á aðra,
- nálgast upplýsingar með ólíkum leiðum og móta sér hugmyndir um þær,
- velta vöngum yfir eigin samfélagi og menningu og menningu annarra þjóða.

Úr Þemahefti um námsmat í leikskólum

Þegar barn lýkur leikskóladvöl á það að hafa fengið tækifæri til að:

- sýna umhyggju,
- sjá um persónulega umhirðu,
- þekkja holla næringu,
- stunda fjölbreytta hreyfingu,
- stunda ögrandi og krefjandi útivist,
- stunda slökun og hvíld
- sýna tilfinningalegt jafnvægi,
- eiga jákvæð samskipti,
- njóta félagslegra tengsla.

Úr Þemahefti um námsmat í leikskólum

Þegar barn lýkur leikskóladvöl á það að hafa fengið tækifæri til að:

- njóta þess að taka þátt í skapandi ferli,
- finna til ánægju og gleði yfir eigin sköpunarkrafti,
- kanna og vinna með margvíslegan efnivið,
- nýta fjölbreytta tækni,
- njóta bókmennta, þula, söngs og ævintýra,
- læra texta og taka þátt í söng,
- skapa og tjá upplifun sína, s.s. í myndlist, tónlist, dansi og leikrænni tjáningu,
- njóta fjölbreyttra menningar og lista,
- taka virkan þátt í að móta menningu leikskólans með hátíðum og viðburðum sem tengjast barnamenningu,
- kynnast og vinna með listafólki á hinum ýmsu sviðum menningar og lista.

Úr Þemahefti um námsmat í leikskólum

Þegar barn lýkur leikskóladvöl á það að hafa fengið tækifæri til að:

- velta vöngum yfir umgengni sinni og bera virðingu fyrir náttúrulegu og manngerðu umhverfi,
- átta sig á því hvernig vistspor þeirra og nærsamfélags getur stuðlað að sjálfbærri þróun,
- skilja hringrásir og ýmis fyrirbæri í náttúrunni,
- átta sig á margvíslegum auðlindum náttúrunnar,
- velta vöngum yfir nýtingu náttúrunnar,
- vinna með upplýsingamiðlun, framsetningu og gildi upplýsinga,
- vinna með stærðfræðileg viðfangsefni, s.s. tölur, tákn og mynstur,
- vinna með lífverur í umhverfinu og lífshætti þeirra,
- vinna með eðli ýmissa krafta og birtingarmyndir þeirra í umhverfinu,
- skoða eiginleika ýmissa efna og hluta,
- velta vöngum yfir möguleikum og takmörkunum tækninnar,
- átta sig á rými, fjarlægðum og áttum.

Úr Þemahefti um námsmat í leikskólum

Í Álftaborg er **mat á námi og velferð barna samofið starfinu**. Leitað er eftir **röddum barna** um flest þau viðfangsefni sem tekið er sér fyrir hendur. **Skipulagi skólans er breytt** í samræmi við þann barnahóp sem dvelst þar hverju sinni. Börn koma að **mati á skipulögðu** starfi og hafa **áhrif á framgang** verkefna.

Fyrir **foreldraviðtöl** er **gerð athugun og skráning á líðan barns, félagsfærni og styrkleikum**. Skoðað er frumkvæði, þátttöku, virkni, áhuga og sjálfsöryggi. Jafnframt hvernig vináttutengslin eru, hvernig barn leysir ágreining og við hvað það leikur sér helst.

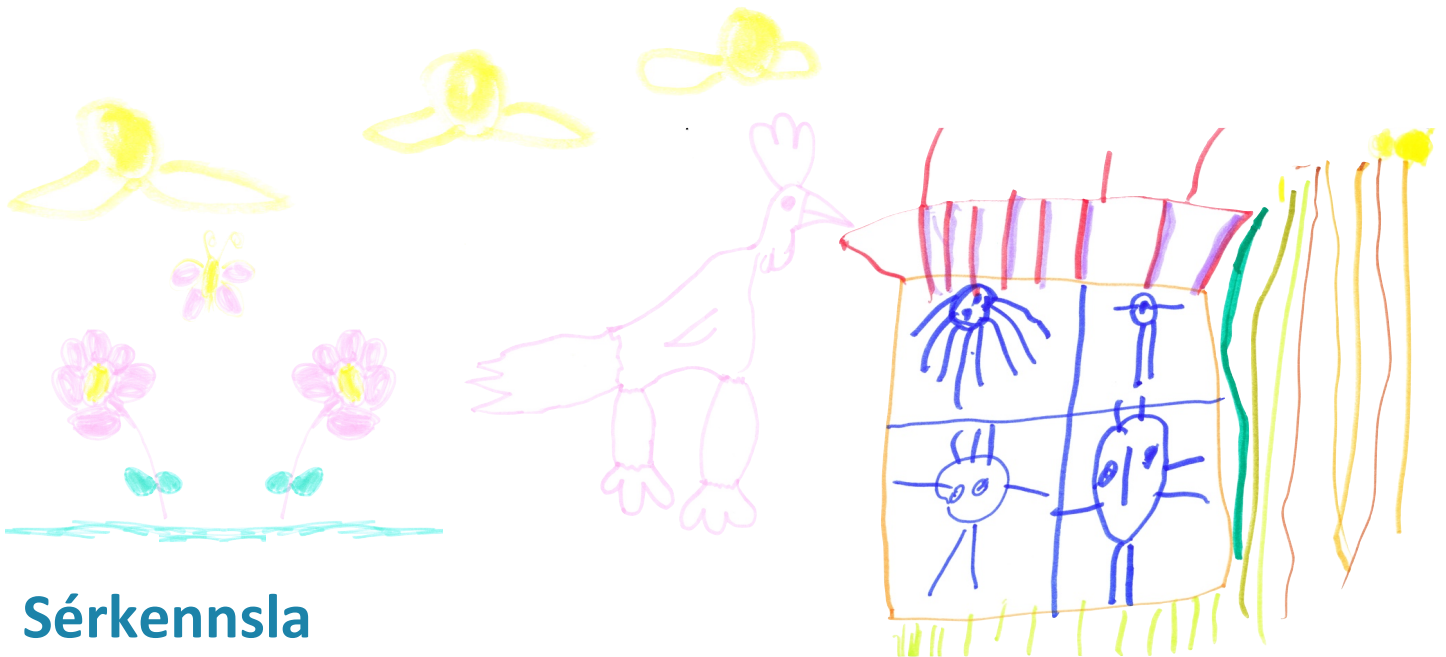
Skráningar eru notaðar til að skoða samskipti, hegðun og líðan barna. Ýmsar skemmtilegar upptökur s.s. gullkorn sem heyrast eru jafnframt skráð.

Margskonar **skimunartæki** eru notuð og má þar nefna TRAS, aps og HLJÓM-2 sem öll elstu börnin taka.

Markvisst er haldin **samræðustund** með elstu börnunum þar sem farið er í líðan og upplifun þeirra í leikskólanum.

Þegar börnin ljúka leikskólagöngu sinni fá þau **útskriftarbók** með ýmsum gögnum sem hafa safnast síðasta skólaárið þeirra, má þar meðal annars finna teikningar, frásagnir, sögur og vangaveltur.

Mat á námi og velferð barna er í **stöðugri þróun** og mun vera sérstök áhersla á það næstu árin.

Sérkennsla

Börn eru misjöfn og stundum þurfa þau að fá **sérstakan stuðning** til að geta tekið virkan þátt í starfi leikskólans. Í Álftaborg er lögð áhersla á **snemmtæka íhlutun** og brugðist strax við þannig að barnið **fái notið sín í hópi** annarra barna.

Börn sem þurfa á sérstökum stuðningi að halda eru metin með **viðeigandi matstækjum** í samráði við foreldra. Í **Þjónustumiðstöð Laugardals, Háaleitis og Bústaða** er sérfræðiteymi sem sér um greiningar og veita ráðgjöf.

Markmiðið með sérkennslunni er alltaf að styðja við sjálfsvirðingu, sjálfsöryggi, sjálfræði, styrk og sjálfsímynd barnsins þannig að það geti tekið þátt í leik og námi í góðra vina hóp.

Fjölskyldan og leikskólinn

Í aðalnámskrá leikskóla segir meðal annars: „Líðan barns í leikskóla er samtvinnuð velferð fjölskyldu þess og heimilis. Sjónarmið foreldra og framlag þeirra til leikskólastarfs er mikilvægur liður í því að hafa heildarsýn á velferð og vellíðan barna. Þegar börn hefja leikskólagöngu þurfa foreldrar og leikskóli að leggja grunn að samstarfi þar sem umhyggja og velferð barna er höfð að leiðarljósi. Hvatt er til þátttöku fjölskyldna í leikskólastarfi og að byggt sé á þeirri hugmynd að fjölskyldan og leikskólinn séu samstarfsaðilar. Leitast skal við að hlusta eftir sjónarmiðum foreldra og stuðla að áhrifum þeirra m.a. í gegnum foreldraráð leikskólans og þátttöku í innra mati.“

Mikil áhersla er lögð á **gott samstarf** við foreldra. **Velferð og hagur barnsins** er grunnurinn sem samstarfið byggir á. Það er leikskólans að leita eftir **röddum foreldra** í starfi leikskólans.

Allir sem starfa í leikskólanum skrifa undir **þagnarheit** sem varir ævilangt. Mikil áhersla er á **fullan trúnað** um upplýsingar um börnin og fjölskyldur þeirra.

Þegar foreldrar eru að koma með börn sín eða sækja gefst gott tækifæri til að spjalla um líðan barns og hvað það hefur fyrir stafni yfir daginn. Mikilvægt er að foreldrar finni að **þeir séu velkomnir og hlustað sé á framlag þeirra**.

Ýmsar leiðir eru farnar til að vera með **upplýsingagjöf til foreldra** og má þar nefna tölvupósta, símtöl, fésbókarsíðu, upplýsingatöflu við hverja deild og munnleg samskipti.

Foreldrum er jafnframt **boðið á margskonar uppákomur** s.s. foreldrakaffi, sumarhátíð, opið hús, dag leikskólans, sveitaferð (annað hvert ár) og jólaball. Afar og ömmur fá einnig að taka þátt í sérstöku kaffi þeim til heiðurs.

Áður en barn hefur leikskólagöngu sína eru foreldrar boðaðir í viðtal hjá leikskólastjóra. Þar eru lögð drög að öflugum samstarfi.

Aðlögun barna er einstaklingsmiðuð og hverju barni gefinn góður tími. Miðað er við að foreldrar séu með barninu til að byrja með en fari síðan frá í smá tíma sem lengist smátt og smátt. Að meðaltali tekur aðlögun um eina viku.

Foreldraviðtöl eru að jafnaði einu sinni á ári á tímabilinu janúar til febrúar. Í viðtölunum er farið yfir alhliða þroska og líðan barnsins. Boðið er upp á fleiri viðtöl ef foreldrar óska þess.

Á hverju hausti eru **foreldrafundir** þar sem vetrarstarfið er kynnt, áherslur skólans og umræður eru um leikskólastarfið.

Í Álftaborg er **starfandi bæði foreldrafélag og foreldraráð**. Kosning fer fram að hausti ár hvert og er kosið til eins árs í senn.

Átta foreldrar eru í **stjórn foreldrafélagsins** ásamt fulltrúa frá leikskólanum. Helstu verkefni félagsins er að skipuleggja í samvinnu við leikskólann ýmsar ferðir og skemmtanir, s.s. sumarhátíð og jólaball.

Foreldraráð er starfandi í leikskólanum samkv. lögum um leikskóla nr. 90/2008. Í ráðinu eru að lágmarki þrír fulltrúar foreldra. Hlutverk ráðsins er meðal annars að gefa umsögn um starfsáætlun og koma að mati á vetrarstarfinu.

Foreldrar eru ávallt velkomnir í leikskólann bæði til að taka þátt í starfinu með barni sínu og til að koma sínum sjónarmiðum á framfæri.

Foreldrar eru vinsamlegar beðnir um að **gæta þagmælsku** og ræða ekki það sem þeir heyra eða sjá varðandi **persónuleg málefni annarra barna** en sinna í leikskólanum.

Barnavernd

Í 19. grein Barnasáttmála S.Þ. er kveðið á um vernd barna gegn ofbeldi og vanrækslu: „*Börn eiga rétt á vernd gegn hvers kyns líkamlegu, andlegu og kynferðislegu ofbeldi, misnotkun, skeytingarleysi og vanrækslu, innan eða utan heimilis. Stjórnvöld skulu veita börnum sem sætt hafa illri meðferð og fjölskyldum þeirra viðeigandi stuðning.*”

Samkvæmt barnaverndarlögum nr. 80/2002 17. gr. ber þeim er starfa með börnum skylt að tilkynna til barnaverndarnefndar ef vart verður við að barn búi við ofbeldi eða vanrækslu. Má hér benda á nánari umfjöllun á heimasíðu Barnaverndarstofu (www.bvs.is) – ítarlegar upplýsingar – verklagsreglur og vinnulag – verklagsreglur skólafólk).

Tengsl skólastiga

Í aðalnámskrá leikskóla segir m.a.: „Ef flutningur barna úr leikskóla í grunnskóla á að vera farsæll þarf að undirbúa hann vel fyrir og eftir lok leikskólanáms. Leikskólabörn eiga að fá tækifæri til að kynnst umhverfi og starfi grunnskólans meðan þau eru enn í leikskóla og viðhalda góðum tengslum við leikskólann eftir að grunnskólanám hefst.”

Mikil og góð samvinna er á milli Álftaborgar og Háaleitisskóla sem hefur eflst ár frá ári og er orðinn fastur liður í starfi skólanna.

Markmiðið með öflugum samstarfi skólastiganna er að búa börnin vel undir áframhaldandi skólagöngu og auðvelda þeim fyrstu skrefin í grunnskólanum. Jafnframt að stuðla að farsælu námi þeirra.

Að vori er **samráðsfundur kennara** beggja skólastiga þar sem endurmat fer fram og áætlun og markmið fyrir næsta skólaár er sett niður.

Aðstoðarskólastjóri Háaleitisskóla tekur á móti elsta árgangi leikskólans bæði að hausti og vori. **Hann sýnir þeim grunnskólann.** Yfir veturinn fara þau síðan í **íþróttatíma með 10. bekk** og **valstund með 1. bekk**. Þannig kynnst þau skólaumhverfinu betur.

Á degi íslenskrar tungu koma **nemendur úr 5. bekk** og **lesa** fyrir öll börnin í leikskólanum.

Í desember er elstu börnum leikskólans **boðið í útinám sem er aðventuhátíð**. Þá er poppað yfir opnum eldi, sagðar sögur í trjálundi og gerðar vísindatilraunir. Síðan er farið í hreyfileiki og að lokum er boðið upp á heitt kakó og smákökur.

Fyrir jólin koma **nemendur 1. bekkjar í heimsókn** í leikskólann. Skipst er á jólakortum. Börnin syngja jólalög og leika saman.

Fyrir tilstuðlan leikskólans er fundur í janúar með skólastjórum leik- og grunnskólans, forsvarsmönnum ÍTR, talsmanni íþróttafélagsins Fram og foreldrum elstu barnanna í leikskólanum.

Þar gefst **foreldrum tækifæri** til að afla sér upplýsinga um starfsemi þessara stofnana. Góður hljómgrunnur er fyrir þessum fundi frá öllum sem að honum koma.

Búið er að samræma yfir allt hverfið **hvaða upplýsingar** fylgja barni yfir í grunnskólann. Unnið var að því í sameiningu og gert staðlað skjal sem er fyllt inn í.

Það er **barnið sjálft, foreldrar og kennarar** sem koma að því að fylla inn upplýsingarnar.

Helstu atriðin í þessu skjali eru: nafn og kennitala, móðurmál, sérstök áhugamál, skemmtilegt að gera, ég er fær í, leiðinlegt/erfitt að gera, helstu vinir, sjálfshjálp, félagsfærni, málþroski, hreyfiþroski, niðurstöður úr HLJÓM-2, fjöldi bókstafa sem barnið þekkir, talnaskilningur og athugasemdir frá foreldrum. Jafnframt er ljósmynd af barninu og teiknuð sjálfsmynd.

Samstarfsaðilar

Leikskólinn Álftaborg á í samstarfi við ýmsar stofnanir og fyrirtæki. Þetta samstarf er oft í tengslum við ákveðin viðfangsefni eða uppákomur.

- Öflugt samstarf er við **Háaleitisskóla, íþróttafélagsið Fram og frístundaheimilið Álftabæ.**
- Samstarf er við **leikskóla hverfisins.**
- **Borgarbókasafnið í Kringlunni** tekur vel á móti leikskólabörnunum og hefur það samstarf blómstrað.
- **Slökkvilið höfuðborgarsvæðisins** kemur í heimsókn og fræðir elsta árganginn um eldvarnir.
- **Umferðarskólinn** kemur og er með umferðarfræðslu.
- **Brúðubíllinn** kemur á hverju sumri.
- **Sögubíllinn Æringi** kemur í heimsókn.
- **Sinfóníuhljómsveit Íslands** býður elsta árgangi leikskólanna á vortónleika.
- **Þjóðleikhúsið og Borgarleikhúsið** býður elsta árgangi leikskólanna í haustheimsókn með stuttri leiksýningu.
- **Fjölskyldu- og húsdýragarðurinn** er orðinn einn af föstum liðum í starfi leikskólans.
- **Harpa** tekur á móti leikskólabörnum.
- **Gerðuberg** er heimsótt í tengslum við sýningar sem settar eru upp þar.
- **Þjóðminjasafnið og Árbæjarsafnið** eru heimsótt reglulega.
- **Listasöfn** og önnur **menningarsöfn** eru heimsótt og þá oft í tengslum við ákveðin viðfangsefni.

Leikskólinn tekur þátt í ýmsum viðburðum eins og **degi íslenskrar tungu, degi íslenskrar náttúru, degi leikskólans, stóra leikskóladeginum, barnamenningarhátíð og lestrarhátíð.**

Mat á leikskólastarfi

Í aðalnámskrá segir meðal annars: „Mat á leikskólastarfi hefur þann tilgang að tryggja að réttindi leikskólabarna séu virt og þau fái þá menntun og þjónustu sem þeim ber samkvæmt lögum um leikskóla. Mat á skólastarfi er tvíþætt. Annars vegar er um að ræða mat sem skólar framkvæma sjálfir og er hér kallað innra mat. Hins vegar er um að ræða mat sem utanaðkomandi aðili vinnur á vegum sveitarfélags, ráðuneytis mennta- og menningarmála eða annarra aðila og er nefnt ytra mat.”

Innra mat

Reglulega eru **mismunandi þættir starfsins metnir** og er það gert til að **auka gæði** starfsins og **stuðla að umbótum** með hagsmuni barna að leiðarljósi. Sjálfsskoðun af þessu taki er mikilvægur liður í að auka gæði náms og þróa starfið. Stuðst er við **ECERS kvarðann, Barnið í brennidepli** og **mismunandi spurningalista**.

Matsáætlun liggur fyrir í starfsáætlun fyrir hvert skólaár. Misjafnt er á milli ára hvað er verið að meta en þó er alltaf **viðburðamat, mat á líðan elstu barna leikskólans og mat á úrbótum á innra og ytra mats síðasta vetrar**.

Börnin taka þátt í að meta starf og nám sitt og er það í samræðuformi og stuðst við fyrirfram gerðar spurningar. Jafnframt er hlustað á raddir barna í daglegu starfi og gerðar viðeigandi breytingar ef það er niðurstaðan. Litið er á börn sem virka þátttakendur í lærdómssamfélaginu Álftaborg sem hafa áhrif á umhverfi sitt.

Foreldrar taka beint og óbeint þátt í matinu. Sendar eru spurningakannanir til þeirra þegar verið er að skoða ákveðna þætti til dæmis í tengslum við ákveðin verkefni. Í daglegum samskiptum og viðtölum koma oft ábendingar frá foreldrum um hvað mætti betur fara og hvað er vel gert og er brugðist við því.

Ytra mat

Skóla- og frístundasvið hefur **eftirlit** með leikskólum Reykjavíkurborgar, þ.e. hvort þeir starfi samkvæmt lögum um leikskóla, reglugerðum og aðalnámskrá leikskóla.

Skóla- og frístundasvið sendir út ýmsar **kannanir** sem lagðar eru fyrir foreldra og kennara. Nýverið fór sviðið einnig að gera **heildarmat** þar sem stuðst er við ákveðin viðmið sem finna má í ritinu *Viðmið og vísbendingar fyrir innra og ytra mat á gæðum leikskólastarfs*. Sviðið gerir heildarmat í nokkrum skólum á ári hverju.

Mennta- og menningarmálaráðuneytið gerir einnig ytra mat á leikskólum.

Lokaorð

Að lokum skal bent á að leikskólinn gerir **starfsáætlun** fyrir hvert skólaár. Þar er fjallað um starfsemi leikskólans, skóladagatal og ýmsar hagnýtar upplýsingar, ásamt innra og ytra mati og umbótaáætlun út frá því.

Leikskólinn gerir einnig **áætlanir út frá stefnum** skóla- og frístundasviðs, má þar nefna læsisáætlun, jafnréttisáætlun og forvarnaráætlun, svo eitthvað sé nefnt.

Jafnframt gerir leikskólinn nánari **áætlanir um ákveðin verkefni**.

Á heimasíðu Reykjavíkurborgar er að finna gagnlegar upplýsingar:

- Fjölmennning í leikskóla <http://reykjavik.is/fjolmenning-i-leikskola>
- Heimurinn er hér http://reykjavik.is/sites/default/files/fjolmenningarstefna_oppsett.pdf
- Einelti í leikskólum <http://reykjavik.is/thjonusta/einelti-i-leikskolum>
- Foreldrasamstarf í leikskóla <http://reykjavik.is/thjonusta/foreldrasamstarf-i-leikskola>
- Foreldravefurinn <http://eldri.reykjavik.is/desktopdefault.aspx/tabid-4576>
- Mat á leikskólastarfi <http://reykjavik.is/mat-leikskolastarfi>
- Lesið í leik http://reykjavik.is/sites/default/files/ymis_skjol/skjol_utgefid_efni/L_sisstefna_0.pdf

Helstu stuðningsritin við gerð skólanámskrár Álftaborgar eru m.a.:

- Aðalnámskrá leikskóla
- Lög um leikskóla og reglugerðir
- Starfsáætlun SFS
- Barnasáttmáli Sameinuðu þjóðanna
- Þemaheftin um grunnþættina og námsmat
- Viðmið og vísbendingar SFS
- Lífsleikni (námsefni sem er afrakstur þróunarverkefnis þriggja leikskóla á Akureyri), ritstjóri Sonja Kro
- Ýmis vinnugögn frá Álftaborg, s.s. starfsáætlanir, læsisáætlun, glærukynningar, námsgögn, fundargerðir frá vinnufundum kennara, foreldra og barna.

Hugmyndafræðin á bak við **uppsetninguna á skólanámskránni** er sú að hver síða er sjálfstæð, þannig að auðvelt er að prenta út eina síðu og vinna með hana. Þegar endurskoða á námskrána er hægt að taka hverja síðu fyrir sig, breyta henni og setja inn aftur.

Einnig er vakin athygli á því að hér er í flestum tilvikum **notað orðið kennari** yfir alla starfsmenn leikskólans og er það gert til að ítreka það að allir koma að námi barnanna, hvort sem þeir eru faglærðir eða leiðbeinendur.

Ingibjörg E. Jónsdóttir, fyrrverandi leikskólastjóri Bakkabergs, sá um uppsetningu þessarar skólanámskrár og úrvinnslu texta af vinnugögnum kennara og stuðningsritum.

ÁBYRGÐ

HJÁLPSEMI

HÓFSEMI

SKÖPUNARGLEÐI

GLAÐVÆRÐ

ÁREIÐANLEIKI

KURTEISI

SAMKENND

HUGREKKI

VIRÐING

VINSEMD

ÞOLINMÆÐI

LEIKSKÓLINN ÁLFTABORG

SAFAMÝRI 30, 108 REYKJAVÍK

www.alftaborg.is

SÍMI: 581 2488

alftaborg@reykjavik.is